

**ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА
СТОСОВНО УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ
МІЖ УКРАЇНОЮ ТА
ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ,
ВКЛЮЧАЮЧИ ОСНОВНІ ПАРАМЕТРИ,
ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ
СТВОРЕННЯ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ**

2013 рік

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

Чинною правовою основою відносин між Україною та Європейським Союзом є Угода про партнерство та співробітництво від 14 червня 1994 р. (набула чинності 1 березня 1998 р.), яка започаткувала співробітництво з широкого кола політичних, торговельно-економічних та гуманітарних питань. З часу укладення Угоди рівень та глибина відносин суттєво розвинулися, тому сторони прийняли рішення щодо необхідності укладення нового більш амбітного документу. За результатами п'ятирічних переговорів було підготовлено унікальний документ в практиці як України, так і Європейського Союзу – проект Угоди про асоціацію, який також передбачає створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі. Цей інструмент, масштабний за обсягом, завданнями та соціально-економічними наслідками, відкриває Україні шлях до подальшого прогресивного розвитку відносин з Євросоюзом.

Згідно з домовленостями, досягнутими лідерами України та ЄС під час Саміту Україна – ЄС 19 грудня 2011 р., 30 березня 2012 р. у м. Брюссель відбулось парафування Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (далі – Угода про асоціацію). 19 липня 2012 р. у м. Брюсселі відбулось парафування Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в частині положень щодо створення зони вільної торгівлі.

Слід зазначити, що Угода про асоціацію з Україною за рівнем своєї амбітності виходить далеко за рамки подібних угод, укладених ЄС свого часу з країнами Центральної та Східної Європи та закладає нову філософію відносин між Україною та ЄС – перехід від принципів партнерства та співробітництва на якісно новий рівень – до політичної асоціації та економічної інтеграції. Угода про асоціацію також слугуватиме стратегічним орієнтиром системних соціально-економічних реформ в Україні з метою подальшого наближення до стандартів ЄС.

Українській стороні вдалося забезпечити врахування в Угоді про асоціацію національних інтересів з принципових питань переговорів: визнання з боку ЄС європейських прагнень та європейської ідентичності України, терміну дії Угоди про асоціацію, перспектив запровадження безвізового режиму. В економічній частині Угоди про асоціацію враховані ключові з точки зору українських виробників положення в контексті створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.

Переговори щодо проекту Угоди про асоціацію було побудовано за принципом “модульного” підходу. Зокрема, переговорний процес відбувався в рамках окремих робочих груп:

- з питань зовнішньої політики та безпеки (відповідальне за координацію переговорного процесу Міністерство закордонних справ України);
- з питань співробітництва у сфері юстиції, свободи та безпеки (відповідальне за координацію переговорного процесу Міністерство юстиції України);
- з економічних, секторальних питань та питань щодо розвитку людського потенціалу (відповідальне за координацію переговорного процесу Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, як правонаступник Міністерства економіки України);
- з питань створення зони вільної торгівлі (відповідальне за координацію переговорного процесу Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, як правонаступник Міністерства економіки України).

Угода про асоціацію налічує понад тисячу сторінок, а за своєю структурою складається з преамбули, семи частин, 43 додатків та 3 протоколів. При цьому, положення щодо економічного та секторального співробітництва, а також щодо створення зони вільної торгівлі складають більш ніж 95% всієї Угоди про асоціацію.

Частина ***“Політичний діалог і реформи, політична асоціація, співробітництво та конвергенція у сфері закордонних справ та політики безпеки”*** містить положення, реалізація яких має сприяти розвитку і зміцненню політичного діалогу у різних сферах, у т.ч. поступовій конвергенції позицій України з ЄС у сфері зовнішньої та безпекової політики.

Серед ключових напрямків взаємодії – співробітництво з метою поширення регіональної стабільності; зміцнення миру та міжнародного правосуддя, зокрема шляхом імплементації Римського статуту Міжнародного кримінального суду; забезпечення поступової конвергенції у сфері зовнішньої і безпекової політики, включаючи Спільну політику безпеки та оборони, попередження конфліктів, нерозповсюдження, роззброєння та контроль за озброєнням, боротьбу з тероризмом тощо.

У частині Угоди ***“Юстиція, свобода і безпека”*** визначені напрямки взаємодії у відповідних сферах. Важливою метою співробітництва є утвердження верховенства права та зміцнення відповідних інституцій, зокрема у сфері правоохоронної діяльності та встановлення правосуддя, насамперед

зміцнення судової системи, покращення її ефективності, гарантування її незалежності та неупередженості.

Одним з елементів співпраці є забезпечення належного рівня захисту персональних даних у відповідності до кращих європейських та міжнародних стандартів.

З метою управління міграційними потоками Угодою передбачається запровадження всеохоплюючого діалогу щодо ключових питань у сфері міграції, включаючи нелегальну міграцію, протидію торгівлі людьми тощо.

Окремі статті присвячені створенню належних умов для працівників, які на законних підставах працюють за кордоном.

Важлива увага приділяється забезпеченню мобільності громадян і поглибленню візового діалогу, зокрема шляхом запровадження безвізового режиму після виконання відповідних критеріїв, передбачених у Плані дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України.

Положеннями розділу передбачається поглиблення співпраці з метою боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму, незаконним обігом наркотиків, організованою злочинністю, тероризмом, а також розвиток співробітництва у сфері надання правової допомоги у цивільних та кримінальних справах.

Частина проекту Угоди про асоціацію, що стосується *економічних, секторальних питань та питань щодо розвитку людського потенціалу*, охоплює найбільшу кількість сфер – 30 – від енергетики та транспорту до культури і туризму.

До головних результатів переговорного процесу у рамках “секторальної” частини Угоди про асоціацію належить закріплення домовленості щодо формування додатків до тих розділів Угоди про асоціацію Україна – ЄС, в яких містяться посилання на наближення законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Додатки фактично передбачають графіки адаптації із визначенням переліку актів законодавства ЄС та часових періодів імплементації їх положень в українське законодавство. Такий підхід максимально відображає прагнення забезпечити максимально глибоку економічну інтеграцію України до внутрішнього ринку ЄС. Окрім того, така деталізація зобов’язань щодо адаптації законодавства є основною доданою вартістю, що відрізнятиме Угоду про асоціацію від Угоди про партнерство та співробітництво.

Ключовим елементом Угоди про асоціацію є положення про створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі. Такий тип ЗВТ вперше створюється Європейським Союзом з третьою країною. Його головною відмінністю від класичних зон вільної торгівлі є **поширення режиму вільної**

торгівлі на сектор послуг, а також широка програма адаптації економічного та секторального законодавства України до міжнародних та європейських норм та стандартів, яка серед іншого дозволить усунути нетарифні бар'єри для доступу українського експорту на внутрішній ринок ЄС.

Переговори між Україною та ЄС в частині **створення зони вільної торгівлі** відбувалися за 18 напрямками, які покривають широке коло питань торговельної сфери (від торгівлі товарами та послугами до конкурентної політики та врегулювання суперечок).

Стратегія переговорів базувалася на необхідності досягненні балансу інтересів. Основним принципом, яким керувалася Українська делегація на переговорах з Євросоюзом щодо створення зони вільної торгівлі, було максимальне забезпечення інтересів українського бізнесу з точки зору реальних перспектив доступу на ринок держав-членів ЄС, якій на сьогодні має достатньо високий рівень захисту.

Крім того, відповідно до **“Інституційних, загальних та прикінцевих положень”** передбачається запровадження нових форматів та рівнів співробітництва між Україною та ЄС після набуття чинності Угодою про асоціацію, зокрема створення Ради та Комітету з питань асоціації, Парламентського комітету з питань асоціації. З метою залучення до реалізації Угоди громадянського суспільства буде створена Платформа громадянського суспільства.

У контексті забезпечення належного виконання Угоди буде впроваджений відповідний механізм моніторингу та врегулювання спорів, які можуть виникати у ході виконання Угоди.

Україна укладатиме з ЄС **Угоду про асоціацію європейського типу**. Саме таким шляхом пройшли більшість східноєвропейських країн – нині повноправних членів ЄС. На відміну від Чилі, Тунісу, Марокко та інших країн, які також свого часу уклали Угоди про асоціацію, Україна як європейська держава відповідно до установчих договорів ЄС має повне право на набуття членства у разі, якщо сторони будуть до цього готові. Відповідні положення про підтримку європейського вибору нашої держави закріплені в проекті Угоди.

Для України Угода про асоціацію є найбільш ефективним **інструментом для здійснення масштабних політичних та економічних перетворень в державі**. Фактично, можна розглядати Угоду про асоціацію як інструмент для досягнення відповідних критеріїв членства в ЄС. Водночас, головною метою цих перетворень є не стільки членство в ЄС, скільки підвищення добробуту,

запровадження європейських норм і стандартів у всіх сферах суспільного життя.

На сьогодні триває підготовка до підписання Угоди про асоціацію. Ця робота передбачає виконання певних дій процесуально-технічного характеру відповідно до договірно-правової практики та чинного законодавства кожної із сторін. Зокрема, що стосується української сторони, йдеться про необхідність здійснення офіційного перекладу тексту Угоди про асоціацію українською мовою, а також підготовку проекту акта Президента України щодо схвалення проекту Угоди про асоціацію. А з боку Сторони ЄС – переклад текстів на усі офіційні мови держав-членів ЄС.

Наразі Міністерство закордонних справ здійснює офіційний переклад Угоди про асоціацію українською мовою та підготовку проекту рішення Президента України про її підписання.

Крім того, сторонами проводиться робота щодо внесення змін технічного характеру до текстів Угоди у зв'язку із набуттям членства у ЄС Хорватії з 1 липня п.р., а також узгодження положень угоди в частині, що стосується можливості тимчасового застосування положень стосовно створення зони вільної торгівлі.

Згідно зі спільною заявою, прийнятою за результатами Шістнадцятого Саміту Україна-ЄС, який відбувся в Брюсселі 25 лютого 2013 року, лідери сторін підтвердили свою відданість підписанню вже парафованої Угоди про асоціацію, включаючи поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі, щойно будуть продемонстровані рішучі дії та відчутний прогрес у трьох сферах, відзначених під час Саміту Україна-ЄС у 2011 році, у разі можливості, до Саміту “Східного партнерства” у Вільнюсі в листопаді 2013 року. Передбачається, що підписання буде супроводжуватися відкриттям тимчасового застосування частин Угоди, зокрема щодо зони вільної торгівлі.

ЗОНА ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ ТА МОЖЛИВОСТІ, ЯКІ ВОНА ВІДКРИВАЄ

На сьогодні ринок ЄС є найпотужнішим у світі. Він об'єднує 27 держав-членів із населенням більше 500 млн. осіб, що більше ніж населення Сполучених Штатів та Митного союзу (РФ, Казахстан та Білорусь) разом узятих. Середній рівень ВВП ЄС 27 на душу населення становить 25,1 тис.євро. На момент початку дії зони вільної торгівлі (далі – ЗВТ) членом ЄС також стане Хорватія (населення 4,2 млн. чол., ВВП на душу населення 18,2 тис.дол.США). Головна мета побудови зони вільної торгівлі з ЄС для України – **ліквідація торговельних бар'єрів та поглиблена економічна інтеграція.**

Частина IV “Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею” Угоди про асоціацію, яка передбачає створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, встановлює правила щодо лібералізації торгівлі товарами та послугами, визначає процедури врегулювання торговельних суперечок, окреслює інституційні рамки взаємодії сторін в процесі виконання відповідних положень Угоди тощо. Вона нараховує 15 розділів, а також протоколи, додатки та заяви.

РОЗДІЛИ, ЯКІ ВИЗНАЧАЮТЬ РЕЖИМ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ ОХОПЛЮЮТЬ НАСТУПНІ ПИТАННЯ:

ТОВАРНІ РИНКИ ТА ДОСТУП ДО НИХ

- Національний режим та доступ на ринки товарів;
- Торговельний захист;
- Технічні бар'єри в торгівлі;
- Санітарні та фітосанітарні заходи;

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ РИНКІВ ПОСЛУГ

- Заснування, торгівля послугами і електронна комерція;
- Поточні платежі та рух капіталу;

ПРАВИЛА ТОРГІВЛІ

- Митні питання та спрощення процедур торгівлі;
- Державні закупівлі;
- Інтелектуальна власність;
- Конкуренція;
- Торговельні відносини в енергетичній сфері;
- Прозорість;
- Торгівля та сталий розвиток;
- Врегулювання спорів;

- Механізм посередництва.

ЗАПРОВАДЖЕННЯ РЕЖИМУ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ ВІДКРИЄ ТАКІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ВИРОБНИКІВ ТА ЕКСПОРТЕРІВ:

- поступове скасування митних тарифів для більше ніж 97 % тарифних позицій;
- далекосяжна лібералізація торгівлі послугами, що охоплює всі способи надання послуг;
- визначення конкретних умов, за яких застосовуватимуться інструменти торговельного захисту;
- гармонізація митних процедур та підвищення ефективності діяльності митних органів в контексті сприяння торгівлі;
- розвиток інвестиційного співробітництва;
- охорона інтелектуальної власності, у т. ч. географічних зазначень сторін;
- взаємна асиметрична лібералізація ринків державних закупівель;
- правила конкуренції та прозорості регулювання.

В РЕЗУЛЬТАТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ БУДЕ ЗАБЕСПЕЧЕНО:

ПОКРАЩЕННЯ УМОВ ЕКСПОРТУ ДО ЄС УКРАЇНСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

У першу чергу, це буде забезпечено за рахунок скасування увізного мита на переважну більшість (97 %) товарів.

По-друге, ліквідація нетарифних технічних бар'єрів у торгівлі сільськогосподарською продукцією, що надасть додаткові переваги вітчизняним експортерам на ринку ЄС завдяки гармонізації ветеринарного та фітосанітарного законодавства України з законодавством ЄС, відомому високим рівнем захисту цього чутливого сектору економіки.

Довідково: Впродовж останніх років частка ринку ЄС складає в середньому 33% у загальному експорті товарів України. Доля імпорту з країн-членів ЄС в середньому становила 35,6%.

При цьому ринок ЄС відрізняється значно вищим тарифним захистом, в першу чергу по агропромислових товарах і продукції (табл.1).

Табл. 1.

Тарифний захист Сторін

	діюча середня арифметична ставка увізного мита, %	
	ЄС	Україна
<i>всього по Митному тарифу</i>	7,6	5,0
<i>по товарах груп УКТЗЕД 01-24 (сільське господарство)</i>	19,8	9,2
<i>по товарах груп УКТЗЕД 25-97 (промислові та окремі перероблені сільськогосподарські товари)</i>	3,9	3,7

Основні характеристики митного тарифу ЄС:

- наявність великої кількості специфічних та комбінованих ставок увізного мита;
- використання системи вхідних цін;
- максимальна ставка увізного мита (адвалерна) – 74,9%;
- максимальний адвалерний еквівалент специфічної ставки увізного мита – 600%;
- складна структура комбінованих ставок увізного мита.

Додаткова перевага: наявність експортних субсидій.

Основні характеристики митного тарифу України:

- переважна більшість ставок увізного мита адвалерні;
- максимальна ставка увізного мита (адвалерна) – 50%;
- максимальний адвалерний еквівалент специфічної ставки увізного мита – 423,72%.

Запровадження зони вільної торгівлі надасть додаткові переваги вітчизняним експортерам на ринку з достатньо високим захистом. Згідно досягнутих домовленостей лібералізація охоплює більш ніж 97% тарифних ліній (або більше 95% обсягу двосторонньої торгівлі між Сторонами). При цьому, скасування увізних мит ЄС по більшості товарів відбудеться вже в перший рік дії угоди (по 99% тарифних ліній).

При цьому, середня ставка в Україні знизиться для ЄС із 4,95% до 2,42%, а середня ставка в ЄС для українських товарів – з 7,6% до 0,5%. При цьому, основні зміни тарифів для Українських товарів в ЄС відбудуться у перший рік дії угоди, а для товарів ЄС в Україні знижуватимуться поступово протягом 4 років (табл. 2-3).

Таблиця 2

Зміна тарифного захисту України, %

Найменування групи, розділу за УКТ ЗЕД	середня арифметична ставка увізного мита України		
	діюча	з моменту набуття угодою чинності	11-й рік
всього по Митному тарифу	4,95	2,42	0,32
по товарах груп УКТЗЕД 01-24 (сільське господарство)	9,24	6,77	1,38
по товарах груп УКТЗЕД 25-97 (промисловість та перероблені сільськогосподарські)	3,67	1,12	0,00

Таблиця 3

Зміна тарифного захисту ЄС, %

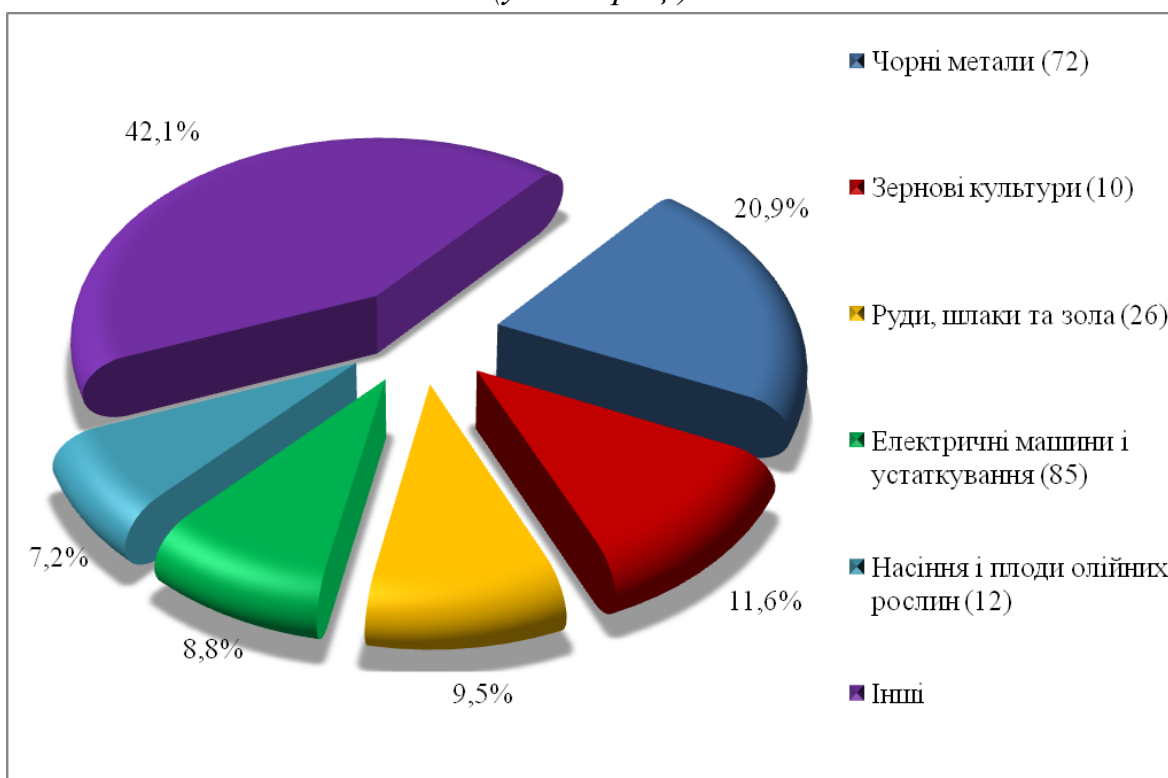
Найменування групи, розділу за УКТ ЗЕД	середня арифметична ставка увізного мита України		
	діюча	з моменту набуття угодою чинності	11-й рік
всього по Митному тарифу	7,6	0,5	0,05
по товарах груп УКТЗЕД 01-24 (сільське господарство)	19,8	0,6	0,24
по товарах груп УКТЗЕД 25-97 (промисловість та перероблені сільськогосподарські)	3,9	0,5	0,0

Крім того, українські експортери матимуть додаткову перевагу по товарах по яких ЄС запропонував встановлення тарифних квот. Зокрема

ідеться про м'ясо свинини, курятини, цукор тощо. Зазначені товари є чутливими для ЄС та зазвичай вилучаються з режиму лібералізації при укладенні Угод про вільну торгівлю тобто підпадають під загальний режим оподаткування при митному оформленні. Водночас в результаті переговорів Україна отримала можливість завозити певні обсяги даних товарів без справляння увізних мит. При цьому мова не йде про обмеження обсягів імпорту, а лише про те, що імпорт зазначених товарів понад визначений обсяг підпадатиме під загальний режим імпорту, тобто оподатковуватиметься за тими ж умовами які діють для України сьогодні.

Діаграма 1

Основні товарні групи українського експорту до країн ЄС:
(у 2012 році)

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРОДУКЦІЇ

В тому числі на ринках третіх країн, через впровадження сучасних міжнародних та європейських стандартів при її виробництві.

ПОКРАЩЕННЯ ДІЛОВОГО ТА ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ

Процес адаптації законодавства, передбачений в рамках функціонування ЗВТ та подальша імплементація відповідних законодавчих та підзаконних актів сприятимуть дерегуляції підприємницької діяльності та матимуть позитивний вплив на покращення умов ведення бізнесу в Україні в цілому.

ЗАСТОСУВАННЯ УНІФІКОВАНИХ ПРАВИЛ ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ

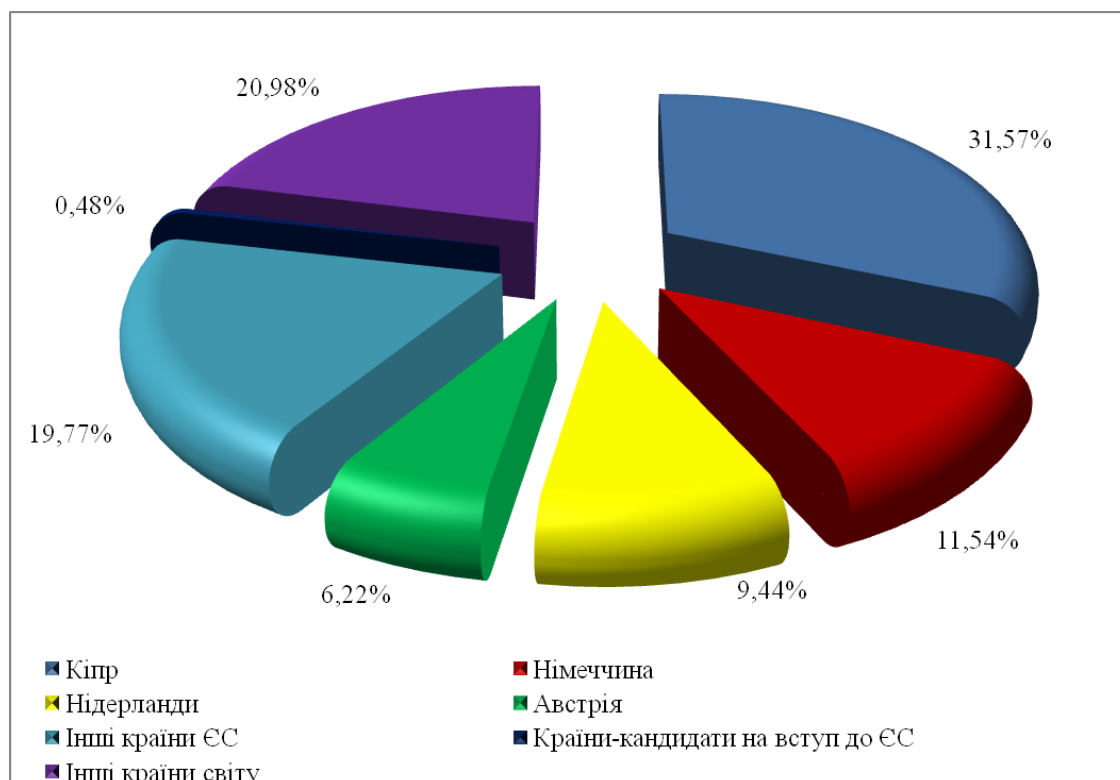
Це матиме важливе значення для українських експортерів (виробників товарів) до країн ЄС та дозволить українським та європейським компаніям оптимізувати ланцюги виробництва та експорту, повною мірою використовуючи переваги ЗВТ.

ЗРОСТАННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Наявність міжнародного договору, який містить юридично зобов'язуючі положення щодо функціонування ЗВТ, має стати потужним додатковим аргументом на користь збільшення надходження прямих іноземних інвестицій у виробництво товарів або послуг, орієнтованих на експорт до держав-членів ЄС, використовуючи наявні конкурентні переваги української економіки.

Діаграма 2

Надходження в Україну прямих іноземних інвестицій з країн-членів Європейського Союзу та країн-кандидатів на вступ до ЄС станом на 01.01.2013

НАСЛІДКИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ РЕЖИМУ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ З ЄС ДЛЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

ЗРОСТАННЯ ОБСЯГІВ ЕКСПОРТУ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ

Очікуваний додатковий приріст за рахунок лібералізації умов торгівлі становитиме 2-3 % (найбільш помітно може зрости експорт продукції сільського господарства та харчової промисловості; помітно – експорт продукції текстильної та шкіряної промисловості, металургії та обробки металу, хімічного виробництва, послуг транспорту і послуг юридичним особам).

ЗРОСТАННЯ ОБСЯГІВ ІМПОРТУ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ

Додаткове зростання, що обумовлене новими умовами торгівлі за рахунок зменшення мита, складе 0,8-1,5 % (очікується найбільше зростання імпорту продукції хімічної промисловості та машинобудування; помітне зростання – продукції харчової промисловості та сільського господарства, виробництва неметалевих мінеральних виробів, текстильної та шкіряної промисловості, інших видів виробництва, послуг транспорту та фінансового посередництва).

ПРИСКОРЕННЯ ТЕМПІВ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Приріст реального ВВП відносно базового рівня в межах 0,7-0,9 % (додаткове зростання очікується в основному за рахунок таких видів економічної діяльності, як сільське господарство та харчова промисловість, текстильна та шкіряна промисловість, металургія та оброблення металу, транспортні послуги, послуги юридичним особам).

ЗБІЛЬШЕННЯ КІЛЬКОСТІ ЗАЙНЯТИХ

Приріст відносно базового рівня в межах 130-190 тис. осіб (в основному за рахунок таких видів економічної діяльності, як сільське господарство, харчова промисловість, торгівля та ремонт, транспорт; очікується незначне зменшення кількості зайнятих у хімічній промисловості, виробництві машин і устаткування).

ВИВЕДЕННЯ НА ЯКІСНО НОВИЙ РІВЕНЬ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС У ШИРОКОМУ СПЕКТРІ ГАЛУЗЕЙ

Це передбачено положеннями Частини V “Економічне та секторальне співробітництво” Угоди про асоціацію.

На темпи лібералізації торгівлі послугами матиме значний вплив стан регуляторного співробітництва у сферах **фінансових послуг, корпоративного права та управління, бухгалтерського обліку та аудиту**. Крім того, плідна співпраця у сферах **транспорту, аудіовізуальної політики та інформаційного суспільства** може стати додатковим фактором, що сприятиме темпам та обсягам відкриття з боку Євросоюзу відповідних сегментів ринків транспортних, аудіовізуальних послуг та електронної комерції.

Важливим чинником у вільній торгівлі товарами, зокрема з точки зору усунення нетарифних бар'єрів, має стати належна взаємодія у сферах **аграрної політики та сільського розвитку, рибальства та морської політики, захисту прав споживачів**.

На загальний стан розвитку взаємодії сторін у форматі “бізнес-бізнес”, розширення присутності на ринках малих та середніх підприємств, підвищення інвестиційної привабливості України, а також підтримки експортної спроможності нашої держави, впливатиме співробітництво у **сфері промислової політики**.

Імплементация інших положень Угоди про асоціацію, та, як наслідок, зміцнення зв'язків у сферах **охорони навколишнього природного середовища, соціальної політики, політики у сфері зайнятості, науки, інновацій та освіти** також надаватимуть додаткового сприяння цілям розширення торгівлі та поглиблення економічної інтеграції між Україною та ЄС.

ПОТЕНЦІЙНІ ПОЗИТИВНІ ПРОЯВИ ВІД ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗВТ

- покращення доступу українських товарів та послуг на ринок ЄС;
- зростання обсягів двосторонньої торгівлі із поступовим поліпшенням структури вітчизняного експорту у бік зменшення сировинної складової та збільшення частки високотехнологічних товарів з високою долею доданої вартості, виробленої в Україні;
- зменшення нетарифних обмежень у торгівлі сільськогосподарською продукцією у рамках співробітництва у сфері санітарних та фітосанітарних заходів;
- наближення технологічної структури економіки України до структури держав-членів ЄС;
- створення гармонізованого правового поля для забезпечення діяльності суб'єктів торговельних відносин шляхом наближення законодавства України до законодавства ЄС;
- активізація притоку капіталу, в першу чергу з боку держав-членів ЄС, внаслідок покращення бізнес-клімату завдяки інституційним змінам;
- підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції, в тому числі на ринках третіх країн, у зв'язку із впровадженням сучасних міжнародних та європейських стандартів;
- переоснащення та модернізація вітчизняних підприємств;
- спрощення процесів залучення технологічних та інноваційних рішень, що реалізуються у країнах ЄС;
- збільшення надходження валютних коштів за рахунок активізації зовнішньоекономічної діяльності;
- збільшення надходжень до державного бюджету від сплати ПДВ при митному оформленні імпорту;
- стимулювання розвитку конкуренції, яка створюватиме умови для збільшення та розширення пропозиції, що сприятиме уповільненню інфляційних процесів;
- гармонізація митних процедур та підвищення ефективності діяльності митних органів в контексті сприяння торгівлі;
- зростання обсягів продажу сільськогосподарської продукції традиційних експортоорієнтованих галузей;
- підвищення ефективності розміщення трудових ресурсів;
- розширення номенклатури товарів та послуг на внутрішньому ринку;
- покращення доступу до якісної імпоротної техніки, насіння, засобів захисту рослин тощо;
- збереження суверенітету у визначенні та здійсненні зовнішньоекономічної політики.

ПОТЕНЦІЙНІ РИЗИКИ ВІД ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗВТ

Разом з тим, структурні особливості української економіки та вузька база для її модернізації формують **ризики**, які можуть спричинити **поглиблення диспропорційності розвитку окремих галузей**. Зокрема, в умовах швидкого нарощення пропозиції імпоротної продукції на внутрішньому ринку вітчизняні виробники, які втрачатимуть цінові конкурентні переваги, можуть не встигнути модернізувати виробництво з метою збереження позиції на внутрішньому ринку. Як наслідок,

У КОРОТКОСТРОКОВІЙ ПЕРСПЕКТИВІ ЧАСТИНА ВИРОБНИКІВ ВТРАЧАТИМУТЬ РИНКИ

Це може супроводжуватися:

- втратами для окремих галузей промисловості України через низький рівень їх конкурентоспроможності;
- загрозою витіснення національного виробника з деяких секторів внутрішнього ринку;
- скороченням надходжень до бюджету внаслідок зменшення ставок митних платежів, з одного боку, та згортання вітчизняних виробництв, з іншого;
- зростанням негативного для України сальдо двосторонньої торгівлі через погіршення структури експорту у зв'язку із переорієнтацією вітчизняних експортерів з експорту готової продукції на експорт сировини та напівфабрикатів;
- збільшенням рівня безробіття за рахунок скорочення виробництва суб'єктами господарювання і підвищенням мотивації робочої сили до міграції в інші країни.

Крім того, створення зони вільної торгівлі вимагатиме:

- переоснащення та зміни технологій виробництва, що потребуватиме додаткових витрат;
- залучення коштів, а також пошуку партнерів і інвесторів з метою модернізації виробництв;
- залучення значних ресурсів, у т. ч. фінансових, для забезпечення адаптації та імплементації нових актів законодавства.

За експертними оцінками зазначені ризики матимуть місце переважно у короткостроковому періоді, в середньо- та довгостроковій перспективі прогнозуються в цілому позитивні наслідки

РОБОТА УРЯДУ В РАМКАХ ПІДГОТОВКИ ДО НАБУТТЯ ЧИННОСТІ ЗВТ

Враховуючи закінчення переговорного процесу та підготовку проекту Угоди про асоціацію до підписання, Урядом України здійснюються **грунтовні заходи щодо підготовки внутрішнього ринку до умов роботи в рамках ЗВТ між Україною та ЄС.**

Зокрема, здійснюються реформи у таких сферах як санітарні та фітосанітарні заходи, технічне регулювання та стандартизація, державні закупівлі, державна допомога тощо. На постійній основі проводиться робота щодо гармонізації законодавства України із законодавством Європейського Союзу, в тому числі в рамках Порядку денного асоціації Україна-ЄС та Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Так, на сьогодні прийнято понад 7000 національних стандартів (гармонізованих з міжнародними та європейськими) та 41 технічний регламент, які було розроблено на основі актів законодавства ЄС, з яких 29 вже впроваджено. З метою підготовки внутрішнього ринку до умов роботи в рамках ЗВТ Кабінетом Міністрів України прийнято розпорядження від 15 червня 2011 р. № 548-р "Про затвердження плану заходів щодо збільшення переваг та мінімізації негативних наслідків створення зони вільної торгівлі з Європейським Союзом для економіки України".

Вжиття зазначених заходів вже сьогодні **забезпечило вітчизняним експортерам доступ на ринок ЄС по окремих товарах, зокрема продуктах тваринного походження.**

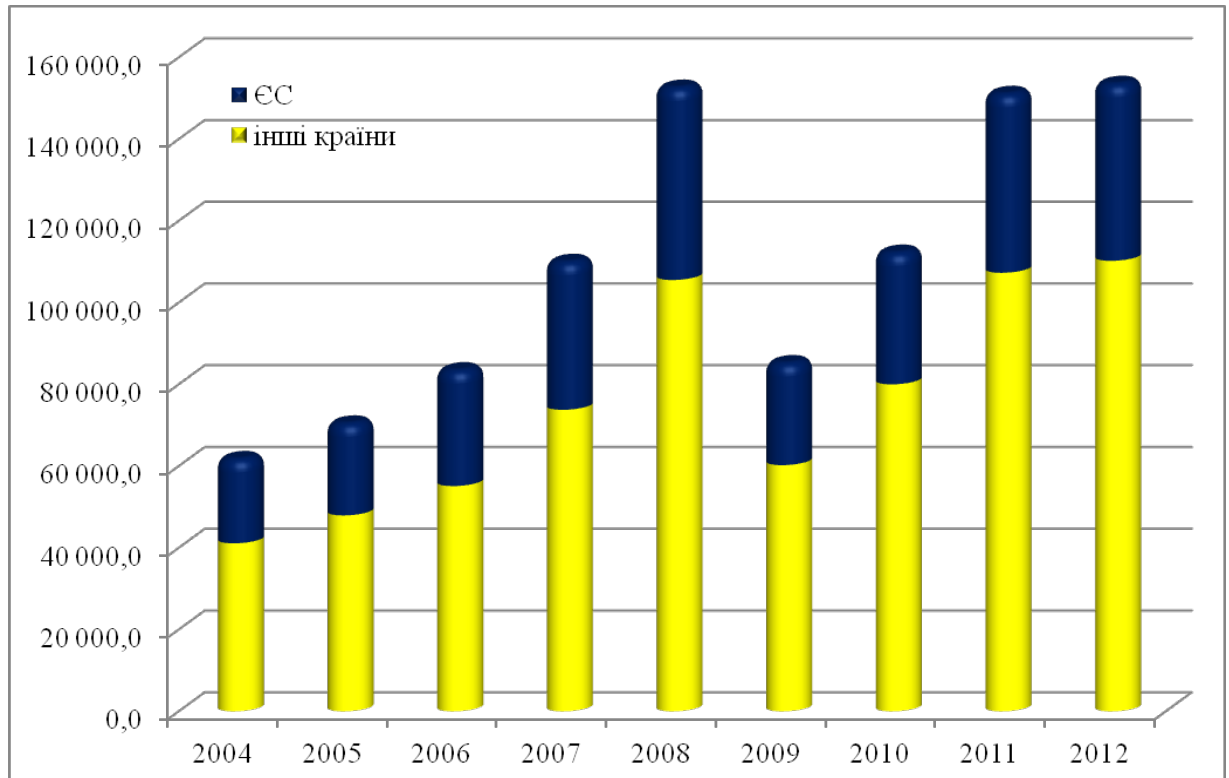
31 січня 2013 р. був прийнятий Регламент ЄК № 88/2013/ЕС, в рамках якого **Україна отримала право на експорт продуктів птахівництва до Європейського Союзу.** Зазначений Регламент набув чинності 20 лютого 2013 р. Питання щодо експорту яєць українських птахофабрик до Європейського Союзу залишається невирішеним. У відповідності до п.8 прийнятого Регламенту ЄК № 88/2013/ЕС зазначається, що експорт яєць з України обмежений у зв'язку з не завершенням українською стороною заходів у рамках Національної програми контролю сальмонельозу.

Європейський Союз включив Україну до переліку країн, які мають схвалені плани державного моніторингу залишків ветеринарних препаратів та забруднювачів по таких продуктах тваринного походження як **молоко, яйця, мед, свійська птиця та аквакультура** (Рішення Європейської Комісії № 2011/163/ЄС).

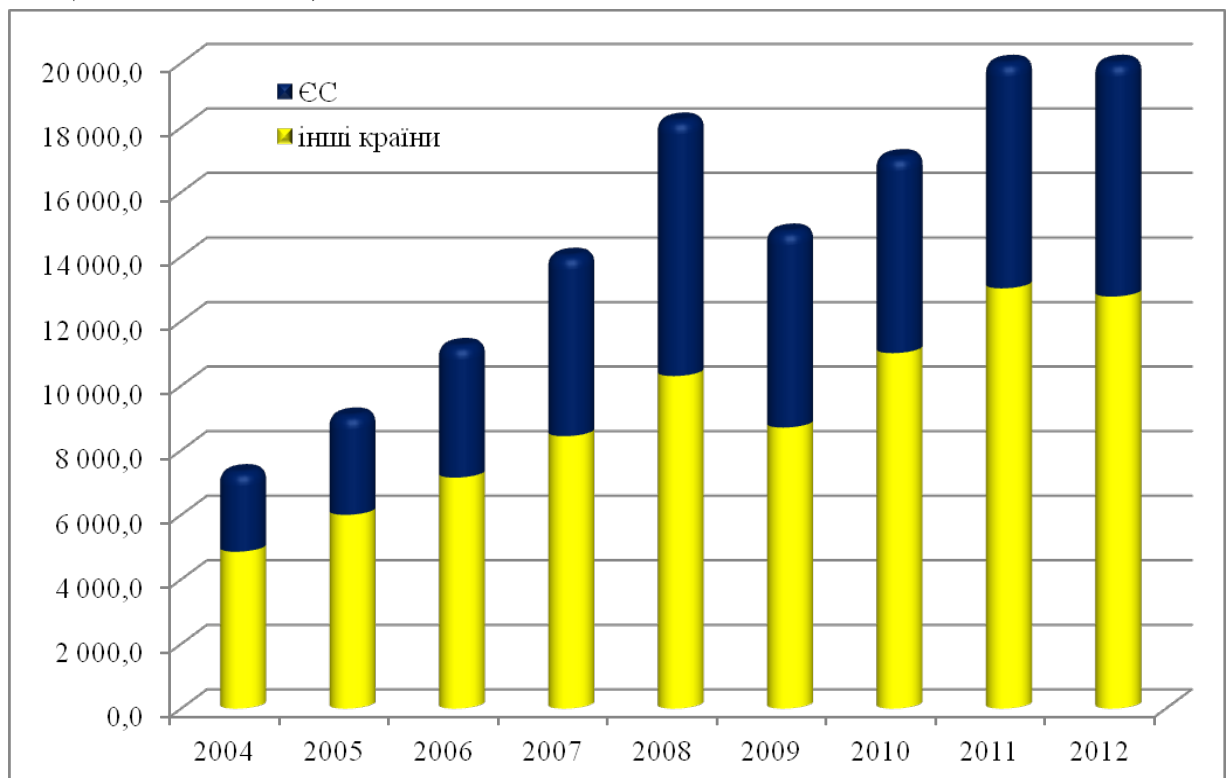
Діаграма 3

Зовнішня торгівля товарами України у 2004 – 2012 роках
(млн. дол. США)

Діаграма 4

Зовнішня торгівля послугами України у 2004 – 2012 роках
(млн. дол. США)

Корисні посилання

1. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України – <http://www.me.gov.ua/>;
2. Офіційний сайт Представництва України при Європейському Союзі – <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua>;
3. Офіційний сайт Європейської Комісії – http://ec.europa.eu/index_en.htm;
4. Офіційний сайт законодавства Європейського Союзу – <http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>;
5. Офіційний сайт Представництва Європейського Союзу в Україні – http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm;
6. Офіційний сайт Служби підтримки експорту – http://exporthelp.europa.eu/thdapp/index_ru.html.

Довідково: Служба підтримки експорту – це он-лайн сервіс, який створений Європейською Комісією для того, щоб допомагати підприємствам з країн, що розвиваються, отримувати безкоштовний доступ до інформації стосовно умов експорту до ЄС.

Це зручний для користувача сервіс, що надає необхідну інформацію про умови імпорту до ЄС, включаючи мито преференційні торговельні угоди, а також статистику, що згрупована:

- за видами продукції
- за країнами.

Служба доступу на європейський ринок працює за принципом "єдиного вікна".

Презентацію із зазначеного питання з поясненням як користуватися сайтом розміщено на сайті Мінекономрозвитку в розділі Економічна політика України – Зовнішньоекономічна політика – Співробітництво між Україною та ЄС – Інформаційно-аналітичні матеріали з окремих питань:

http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=80890

та в розділі Зовнішньоекономічна діяльність – Сприяння експорту http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=168687